

Ant. Grinberg's Buch

Nr. 59. 2

ADNOTATIONES
IN
SELECTA IOBI LOCA

EXERCITATIO ACADEMICA

QVAM

RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

DOMINO

CAROLO AVGVSTO

DVCE SAXONIAE IVLLIACI CLIVIAE MONTIVM
ANGARIAE ET GVESTPHALIAE LANDGRAVIO THV.
RINGIAE REL.

CONSENSV

AMPLISSIMI PHILOSOPHORVM ORDINIS

PRO FACVLTATE LEGENDI

A. D. XXXI. OCTOBER. A. C. MDCCXCV.

PVBLICE DEFENDET

IOANNES ADOLPHVS IACOBI

PHILOSOPHIAE DOCTOR

RESPONDENTE

MICHAEL. NÁNÁSI

HVNGARO, THEOL. CVLT.

IENAE,
TYPIS GOEPFERDTII.

ADDITIONS

STATE OF MASSACHUSETTS

IN SENATE,
JANUARY 1850.

REPORT OF THE
COMMISSIONERS OF THE
LANDS AND MINES

FOR THE YEAR 1849

AND THE
PROCEEDINGS OF THE
COMMISSIONERS

IN THE
MATTER OF THE
LANDS AND MINES

IN SENATE,
JANUARY 1850.

ALBANY:
PUBLISHED BY
J. B. KNEELAND,

1850.

1850.

PATRI DILECTISSIMO
IOANN. ADOLPH. IACOBI

VIRO ANIMI CANDORE VITAEQVE
HUMANITATE CONSPICVO,
PASTORI EBERSTADTIENSIVM ET SON-
NEBORNENSIVM

OPTIME MERITO

HANC

EXERCITATIONEM ACADEMICAM PVBLICVM
PUI GRATIQVE ANIMI

DOCUMENTVM ESSE VOLVIT

AVCTOR.

FACTI DIRECTISSIMO

IOANN. ADOLPH. IACOBI

VIRO ANIMI CANDIDE VITAEQUE

HUMANITATE COESTIMO

PASTORI CONSTATISSIMO ET BONA

REVERENTIA

OTIUM HABITO

HAEC

EXERCITATIONEM ACADEMICAM PUBLICAM

IN GRÆCUM ANTIQ.

DOCTRINAM DEUS VOTIS

AVCTORI

PROOEMIVM.

Inter omnes Veter. Testam. libros dubio procul ille, qui Iobi nomen in fronte gerit, exsplendescit. Reperitur enim in illo non solum argumenti, quod auctor tractandum sibi proposuit, summa dignitas, verum etiam mira sententiarum singularum gravitas, di-

ctionis elegantia et magna imaginum poeticarum ubertas varietasque. Apparet ubique consilium bene reputatum, aptus rerum ordo, laudabilis in depingendis loquentium animis constantia, praeclara indolis humanae cognitio neque minus subtilis recti ac pulchri sensus. Quae libri virtutes eo magis iustam movent admirationem, quo certius eundem antiquissimis temporibus, quibus homines infimo eruditionis gradu stetit inter omnes satis constat, conscriptum esse virorum doctorum opera nunc probatum sit. Ast praeter pretium, quo liber Iobi, ratione pulchri, quod vocant aestheticum, habita, gaudet, idem et propter antiquissima generis humani Philosophemata ibi obvia magni videtur aestimandus. Cuilibet enim a natura faultrice cupiditatem quandam invenimus insitam ea cognoscendi,

fcendi, quae majores de rebus gravioribus,
 de Deo, de forte defunctos manente, de aliis
 rebus ultra sensus constitutis, de bono atque
 honesto ac ejus cum felicitate conjunctione
 cogitaverint et senserint. Pergratum est et
 utile prima animi humani sensim sensimque
 e sopore expergefacti inspicere specimina et
 videre quomodo parva initia tanta incremen-
 ta capere potuerint et ratio, diu veterno pres-
 sa, demum vim divinam aliquo modo exse-
 rere inceperit. Quae cum ita sint cumque
 veri cognoscendi studium nuper quam maxi-
 me, resuscitatum homines impellat, ut non
 in eorum investigatione solum acquiescant,
 quae ratio longa exercitatione exulta et enu-
 trita investiganda suppeditare potuit, sed
 adeo diligentius in eorum inquirent natu-
 ram, quae antiquitas animo sibi finxit; Io-

hum adire et quibusdam selectis ejus locis,
 quantum pro virium tenuitate fieri potuit,
 lucis aliquid in plagulis subsequenter ad-
 spargere non profus inutile absonumque
 duximus.

CAP. IV. IOB.

Argumentum.

In capite antecedenti Iobus summo dolore affectus quam vehementissime conquestus diemque natalem diris verbis execratus erat; Iam Eliphas loquendo ipsum excipit et quae de amici conditione sentit ore prodit. Inest verbis ejus amabilis erga incredibili moerore vexatum modestia, lenitas et studium ea, quae forsan eius possent exacerbare animum; bene colorandi. V. II. sese excusat, quod licentiam ipsum adloquendi sibi sumferit. V. III — V. miratur demissum amici animum; inprimis quod antea rebus secundis ad miseriam forti animo perferendam alios adhortatus sit. V. VI. Significat Iobum boni ac recti conscientia erectum maturum malorum finem sperare posse. V. VII — XI.

affirmat virum honesti studiosum semper esse felicem, improbum contra ubique per miserimum scelerum eventum et supremi Numinis iram interire. V. XII—XXI describit oraculum a spiritu ignoto sibi traditum, quo Deum esse justum ideoque neminem culpa vacantem excruciare et ne ministris quidem ad injuriam evitandam mundi gubernationem committere certior factus sit.

Argumento praemisso sequitur versuum singulorum interpretatio.

V. I. אֵלִיפָז nomen viri Idumaeis, uti videtur, usitatum. conf. Gen. XXXVI. 4 et 10. Haud dubie Eliphas illa aetate sapientiae laude insignis fuit et libri nostri auctor ipsum vel cum Iobo amicitiae vinculo conjunctum, sicut et alios disputationis socios, finxit vel revera invenit. Vocatur אֵלִיפָז videtur enim fuisse urbis incolae, quae in Idumaea sita forsitan nomen a stirpe ex אֵלִיפָז Elavi nepote exorta traxerat. conf. Gen. XXXVI. v. 11, 12. Ierem. XLIV. 1 et 20.

V. II. הֲנִסְתָּהּ interrogat. Conjungendum cum verbo נִסְתָּהּ rad. נָסָה exploravit, tentavit, ausus est. Comparari forsitan posset נִסְתָּהּ cum נִסָּה eleva-

elevavit litteris ψ et σ , η et λ inter se permutatis *), quae permutatio saepius locum habere videtur. עָלָה דָּבַר elevare verbum id. q. דָּבַר simpliciter, *dicere*.

$\text{לָאָה} \text{לָאָה}$ rad. לָאָה laboravit, defatigatus est, in malam partem accepit.

Ostendit poeta magnum cum indole humana familiaritatem, aegre ferre impatientia victos aliorum confabulationes non nescit, hanc ob causam Eliph. verborum veniam petentem induxit.

V. III. יָסַר h. l. animum addere, consolando erigere, satis commode septuag. interpretes $\epsilon\gamma\kappa\alpha\tau\epsilon\lambda\epsilon\gamma\sigma\alpha\varsigma$. $\text{וַיִּרְיִם רַפּוֹת}$ manus remissae — animus fractus, poetis enim quacunq. aetate ac gente animi conditiones rebus physicis describere proprium fuit.

V. IV. וַתִּבְהַל rad. בָּהַל festinavit. In conj. niph. territus est. Arab. بَهَج in conj. VIII supplex fuit, in oratione genuit. conf. Psalm. II. 5.

V. VI.

*) Sic v. g. סַעֲפִים pro שַׁעֲפִים conf. 1 Reg. XVIII. 21. et Iob. IV. 13. deinde קָרָה pro קָרָה conf. Iob. IV. 14.

V. VI. **יראה** nom. **יִאֲרָה** timor, addendum est **אלהים** conf. Gen. XX. 11. Fere ubique in Vet. Test. libris est timor Dei reverentia ac pietas erga illum honestique studium, quod inde proficisci solet. conf. Prov. 1. v. 7. Horat. carm. I. od. XXXV. 37.

והם ררכיך praef. **ו** misere h. l. sensum delere videtur, sed in versione omittendum est, quoniam ut Arab. **و** saepius abundat et tantummodo enunciationem indicat consequentem.

V. VII. Virum bonum nullis malis omnino succumbere posse communis est antiquitatis opinio *), cuius origines ab amabili rudiorum hominum simplicitate repetendae videntur. Naturae accommodatissimum est eum quacunquē prosperitate condecoratum putare, qui recte taciendo eadem sese dignum reddidit. Accessit insuper ut homines in antiquissimis temporibus dulci vitae futurae spe orbatī omne virtutis praemium tantummodo hōc terrarum in orbe quaerere et perfectioris felicitatis ignari sese ad id, quod praesens fuit, accommodarent. Posterius vero funesta experientia edocti haud raro
fausta

*) Conf. Hor. carm. I. od. XXII.

Integer vitae, scelerisque purus
non eget Mauri jaculis etc.

fausta et bona a se invicem cognoverunt sejun-
cta. Attamen diu opinionem vetustate firma-
tam ab erroris iniuria vindicare conati sunt.
Qua de causa et facile est intellectu, quomodo
fieri potuerit, ut inter homines nondum clario-
ris cognitionis luce collustratos disputatio de re
gravissimi momenti, de felicitatis ad virtutem
relatione exoriretur.

V. VIII. חרשי און dolorem arantes i. e. pa-
rantes. Deprompta est ratio loquendi de agri-
cultura; Parat sibi arator agrum colendo mes-
sem, sic improbus, qui aliis insidias sruat, sibi
ipsi interitum parat. Saepius id, quod mortali-
um actiones sequitur, vocatur mellis. conf.
Epist. Paul. ad Gal. VI. 7. 8. 9. Prov. XXII. 8.
Cic. orat. II. 65.

V. IX. מנשמת אלה יאכרו halitu Dei pere-
unt i. e. halitus Dei jam sufficit ad improbos de-
lendos, eorum fortunae tanta est inconstantia
ut adeo impetu parum vehementi evanescat.

נאסי מרוח אפוי nafi vel irae Spiritus, verba, quae
ex notionibus summa antiquitate in hominum
animis insidentibus manarunt. Solent omnes
gentes parum excultae Deorum imaginem a se-
met ipsis repetere et adeo animi perturbationes
totius-

totiusque naturae suae imbecillitatem ad illos transferre non erubescunt *).

V. X. שׂוֹר vulgo vertitur leo, — rectius vero forsan subintelligitur quaedam luporum species (*Goldwolf*), quae nomine ex terris orientalibus in linguam germanicam recepto etiam vocatur Jakal.

נתעו rad. נתעו idem quod נרץ **) confregit, excussit. Laborat prior versus nostri pars difficultate aliqua, deest enim verbum, ad quod verba שׂוֹר אֲרִיָּה וְקוֹל שׂוֹר possint referri; Repetendum forsan esset ex versu antecedenti וְכָל־, si significatio כָּל־ כָּל־הָ עֵץ magis cum sensu, quem auctor verbis nostris tribuisse videtur, conveniret. Melius igitur forsan loco consulitur si ex exemplo ***) septuag. interpret. verbum נתעו etiam

*) In innumeris fere Vet. Test. locis Deo iracundia tribuitur v. g. Psalm. XVIII. 9. עֲלָה עֵשֶׁן כַּאֲפוֹ Psalm. II. 9. Sic etiam Graecorum ζῆς saepe numero ira abripitur confer. II. ζ. v. 249. ubi Deus somni de ipso narrat:

Πιπτάζων κατά δῶμα θεός etc.

II. α. 1. 44., de Apolline χλωόμενος ἠῆρ.

**) Apud Chald. ארע terra pro Hebr. אר.

***) Στόνος λέοντος, φωνή δὲ λαωνης, γαυρίαμα δρακόντων ἐσβέδθη.

etiam ad priora retrahatur. נרע שאגה rugitum
 confringere i. q. reprimere. Quod attinet ad
 nexum inter vers. IX et X poeta haud dubie
 sententiam solum virum bonum vera frui felici-
 tate, fortunam vero scelesti esse inconstantem
 exemplo aliquo probare et exornare voluit.
 Leo, animal rapax, rugitu quidem omnibus
 istum audientibus terrorem incutit, sed furor
 ejus et juniorum leonum vis infringitur. Dem-
 to ornatu poetico sensus est: Tyranni, qui
 violentiae culpam contra alios sibi contrahunt,
 potentiae jacturam facientes gravissimas illius
 poenas luunt.

V. XI. רבני לביא יהפררו filii leaenae sese in-
 vicem relinquunt i. e. disperguntur. rad. פּרר se-
 paravit. Arab. قَرَّرَ solus, singularis fuit. sep-
 tuag. interpret. ἑλπιον ἀλλήλας confer. Michael.
 oriental. Biblioth. Tom. 13. p. 102. sensus: ca-
 lamitas, in quam parentes improbi incidunt,
 interdum et tangit liberos.

V. XII. Ad dictis majorem gravitatis spe-
 ciem conciliandam Eliph. provocat ad oraculum,
 quod per somnium ex spiritu audivisse et quo
 comperisse putat: Deum esse justissimum ac vir-
 tutem merito privare non posse praemio. Som-

nia

nia *) Deum hominibus immittere et eorum opé, quae velit, ipsis declarare veteres habuerunt persuasissimum, quod nequiquam mirum videbitur considerantibus, somniorum origines iis, qui adhuc in summa animi infantia versantur, nullo modo fuisse perspectas; Recurrebant, ut in re qualibet obscura, ad Deos eosque fingebant auctores.

דבר oraculum i. q. aliis locis נאם vel דבר אלהים.

גנב rad. גנב furatus est h. l. furtim adtulit, verbum quam diligentissime a poeta electum. Fures strepitum quemcunque evitare student, sic et Deorum nuntii leniori gradu incedunt et submissa voce loquuntur; Praeterea est res nocturna, ubi verbum גנב aptissimum.

שמץ sufurrus rad. Arab. شمس celeriter locutus est, sufurravit.

V. XIII. פשעפים מדיוונות לילה in terroribus visionum nocturnarum, שעפים videntur esse cogitationes conf. 1 Reg. XVIII. 21. Iob. XX. 1. h. l. rad. arab. شعف corripuit, terruit, mentis non compos fuit, inde substantivum شعاف infania. Est pulcherrima mediae noctis descri-

*) confer. Hom. II. α. v. 63. καὶ γὰρ τὸ ὄναρ ἐκ τοῦ εἴναι. Gen. XX. 6. XXXI. 11.

descriptio, qua homines jam illo tempore mediam noctem tempus esse spectris gratissimum somniasse non possumus non, quin obseruemus. Cujus superstitionis causa forsitan in eo latet, quod spissae mediae noctis tenebrae homines in rerum natura hospites magno horrore perfunderent ac vis imaginandi rationis imperio prorsus immunis species quasdam quasi ob oculos pingeret.

V. XIV. אִקְרָא id. q. אִקְרָא occurrit, contigit; mortales ex notione vulgari Deorum eorumque legatorum adventu terrore percellerentur *) Deus ipse coram sese offerens, uti Hebraeis persuasum erat, salva vita conspici non poterat **). Ministri vero, quibus utitur ad mandata ad homines transferenda, tantummodo timo-

*) conf. Gen. XV. 12.

***) conf. Exod. XXXIII. 20. XIX. 21. Iud. XIII. 22.

Apud Graecos apparet interdum Dii hominibus, sed non sine summo horum terrore. confer. Il. 2. v. 199, ubi poeta de Achille Minervam vidente dicit: *Θάμβησεν δ' Ἀχιλλεύς* etc. Il. 2. v. 131: *εἰ δ' Ἀχιλλεύς ἐ ταῦτα θεῶν ἐκπεύσεται ὀμφῆς. Δείσεται ἔπειθ', ὅτε κέν τις ἐναντίβιον θεὸς ἐλθῆ ἐν πολέμῳ, χαλεποὶ δὲ θεοὶ φαίνεσθαι ἐναργεῖς.*

confer, Hor. carm. II. od. XIX 1—9.

timorem portenti aliquid indicantem circa sese dispergere solent.

V. XV. מַלְאֲכֵי h. l. i. q. מַלְאֲכֵי confer. 1 Reg. XVIII. 12. Deum circumstant, ex Mythis Hebraeorum, ut principes terrestres, ministri ac servi, ab eo ad agendi cogitandique hominum rationem aliquo modo dirigendam egredientes*). Sunt natura humana praestantiori ac subtiliori praediti, quod suspicari licet ex nomine מַלְאֲכֵי (cujus antiquissima significatio ventus vel halitus) illis interdum tributo; neque minus ventum ejusque vim sensu quidem sed minime oculis perceptam hominibus esse naturas quasdam ipsis potentiores visumque fugientes persuasisse verisimile est. Quo semel facto nihil facilius, quam illas Deo tanquam ministros adtribuere ac in rebus gravioribus ambiguisque earum admittere interventum.

יָדָהּ rad. חָלַף arab. خَلَفٌ successit, apud Hebr. transit, de tempore et rebus animatis. confer. Dan. IV. 13. Job. IX. 11. בָּשָׂרִי nom. בָּשָׂר non solum caro, verum etiam, ut arab. بَشَرٌ, externa hominis cutis.

V. XVI.

*) conf. 1 Reg. XXII. 21. Gen. XVI. 7. et seq. II. β. 5. et seq.

V. XVI. דממה וקול אשמע silentium et lenem audivi vocem, Deorum enim legati ex grato antiquitatis somnio susurrare solent. Septuag. interpret. *αἰεζ* ventus lenior, quae interpretatio neutiquam contemnenda, rad. arab. *كلم* in genere denotat lenis. tranquilluss fuit, inde substant. דממה quaecunque res lenis, ideoque ventui lenis esse posset.

V. XVII. Sequitur oraculum a versu nostro usque ad finem *האנש מאלה יצדק* num homo Deo justior? i. e. num homo propter immeritam viri boni calamitatem iniustitiae justitiae Deum accusare potest? Probat Eliph. hocce oraculo occulta ratione Iobum ipsum esse miseriae suae auctorem eandemque leges divinas migrando sibi parasse.

V. XVIII. *הלה* error ad rad. arab. *وحي* errorem commisit, lapsus est. Studet auctor h. vers. delumbare et refutare, quae forsitan Eliph. Sententiae opponi potuissent, nimirum: Deum propter magnum imperii ambitum non ubique ipsum regnare, sed rerum humanarum administrationem ministris committere; hanc ob causam illum de legatorum integritate et natura errare nescia dubitare Eliph. affirmantem fecit.

B 2

V. XIX.

V. XIX. אָן communis transeundi particula
h. l. praeterea, alio modo (*sonst*)

בְּתוֹ-חֹמֶר habitantes in tuguriis ex luto confectis i. e. homines. Nota est libri nostri auctori traditio Semitis familiaris primum hominem a Deo ex luto creatum esse, (conf. Gen. II. 7.) neque minus sensisse videtur, inesse in corpore humano aliquid ab ipso separandum; distinguuntur enim שְׂכָנֵי בְּתוֹ-חֹמֶר habitantes a בְּתוֹ-חֹמֶר tuguriis, in quibus habitant *). Qualis vero notio fuerit, quam animae subiecit antiquus Philosophus ex communi priscae aetatis ingenio aliqua ratione conijcere possumus **).

בְּתוֹ-חֹמֶר corpora, omnes fere gentes et antiquae et recentiores corpus animae domicilium adpellare solent et hoc usu loquendi inprimis delectari videntur. Eodem sensu et in
Epist.

*) Simile ratione et Homeri aetate iam discrimen inter animam et corpus constitutum est. Confer. II. a. v. 3. et 4. ubi τῶν ψυχῶν αὐτοῖς i. c. σώματα opponuntur.

***) Hebraeorum נַפֶּשׁ, Graecorum ψυχή ac Latinorum anima in antiquissimis temporibus in eo inter se convenisse videntur, quod significarent: Vita, quae in motu ac sensu consistit, halitus vitae vel vis vitalis. conf. Cic. Quaest. Tusc. de contemnenda morte IX. 13. 19.

Epist. II. Paul. ad Corinth. V. v. 1. et 4. occur-
rit σιγήσας, et, si non fallimur, in Evang. Ioh. I.
14. ἐσαγήσασεν.

יִדְכְּאוּ contunderent, comminuerent illos,
quod neque apte refertur ad מְלֹאכִים in versu
antecedenti, neque satis concinne impersonali-
ter accipitur. Rectius forsan יִדְכְּאוּ, littera מ
cum verbo sequenti לִפְנֵי conjuncta, (מִלִּפְנֵי)
punctis passivo propriis signatur יִדְכְּאוּ. Quae
emendatio passivo versu XX sequenti (יִכְתּוּ) pro-
batur.

מִלִּפְנֵי ex emendatione proposita לִפְנֵי עַשׂ
prae tinea i. e. tinea maturius ac facilius

V. XX. מִבֶּקֶר לְעֶרֶב a tempore matutino
usque ad vespertinum i. e. uno die.

יִכְתּוּ contererentur, puncta a duabus radi-
cibus repetita una eademque significatione gau-
dentibus a כָּתַת et נָכַת percussit, contrivit.
Quod si cui minus arrideret, recurrere liceret
ad rad. arab. نَكَت in conj. VIII in caput con-
jectus est

מִבְּלִי מְשִׁים nisi Deus prospiceret, Adjun-
gendum est לִבְּ verbo מְשִׁים, quod saepissime
omittitur. confer. II Sam. XVIII. 3. et Iud.
XIX. 30.

יָמוּרוּ וְלֹא כֹחֲמָה interirent, sed non ex
 sapienti supremi Numinis decreto. חֲכָמָה h. l.
 posita divinorum legatorum in hominibus de
 medio tollendis temeritati oppositum; est igi-
 tur sapiens Dei, quod de morte hominis cujusli-
 bet capere solet, consilium.

Germanica Cap. IV. Iobi Versio.

v. 2. Ist mir ein Wort zu dir vergönnt?

Wer konnte hier des Redens sich enthalten?

v. 3. Sieh! so Manche hast du schon belehrt,

so manche schlaffe Hand gestärkt!

v. 4. Du richtetest den Strauchelnden durch deinen Zu-
 spruch auf,

gebeugten Knien gabst du Kraft!

v. 5. Nun kommst an dich, da sinkt dein Muth?

Dich trifft und du verzagst?

v. 6. Ist deine Gottesfurcht nicht deine Zuversicht?

Läßt dich dem Tugendwandel hoffnungslos?

v. 7. Bedenke doch, wo kam der Edle um,

wo wurden Redliche ganz ausgetilgt?

v. 8.

- v. 8. Doch wen ich Ung'ück pflügen und Elend säen sah
dem ward die Aerndte auch davon zu Theil.
- v. 9. Durch Gottes Schmauben wurden sie vertilgt,
durch seinen Zornhauch hingerafft.
- v. 10. Verstummen muß des Löwen Brüllen und des Ja-
kals Stimme,
das Gebiß des jungen Löwen wird zerschmettert,
- v. 11. Er verschmachtet Beutelos,
der Löwin Brut zerstreuet sich.
- v. 12. Mir stahl sich ein Orakel zu,
den leisen Laut davon vernahm mein Ohr.
- v. 13. In der Nachtgesichter Schreckenstunde,
wo tiefer Schlaf auf Menschen fällt,
- v. 14. Da wandelte mich Furcht und Grauen an,
durchschauert ward mein ganzes Ich,
- v. 15. Ein Geist gieng vor mir hin,
hoch sträubte sich mein Haar!
- v. 16. Er stand, sein Antlitz kannt' ich nicht,
ein Schattenbild war mir vor Augen,
und diese leise Worte tönten mir ins Ohr:
- v. 17. Sollt' auch der Mensch gerechter seyn als Gott?
Er reiner als sein Schöpfer?
- v. 18. Selbst seinen Dienern traut er nicht,
an seinen Boten findet er noch Mangel.
- v. 19. Sonst würden die in Leimenhütten wohnen
und die aus Staub gebildet sind

noch früher als die Motte sterben.

v. 20. Ein Tag — sie würden nicht mehr seyn,
wenn Gott nicht auf sie achtete;
so würden sie ganz ausgelilgt.

v. 21. Um ihre Würde wärs geschehn,
sie stürben hin, nicht nach der Weisheit Schlußs.

CAP. XXXVIII.

a vers. 1. usque ad 10.

Argumentum.

Disceptatione Iobi ejusque amicorum ad finem perducta ipse Deus exorta apparet tempestate et quaestionibus ad rerum naturam spectantibus Iobo propositis temeritatis esse in incognitas fortunae adversae causas inquirere significat. V. II. Reprehenduntur Iobi iudicia de consiliis supremi Numinis in hominibus castigandis imprudenter prolata. V. III. Invitat. Deus Iobum ad sapientiae certamen instituendum, deinde a versu IV usque ad finem illi instat, ut rerum

B 5

natu-

naturalium causas, nexum et rationem explicet
et sapientiae sibi vindicatae rationem reddat.

Singulorum versuum interpretatio.

V. I. ריען יזרה את-איוב Iova respondit Iobo, Iobus vero ex quo Elihu sapientiam ostentare et apophthegmata proferre inceperat tacendo, sicut et priores disputationis socii, de arena discesserat *); quomodo igitur auctor ייען יזרה את-איוב dicere potuerit, sufficienter enodari nequit. Multo aptius jungerentur haec verba et quae sequuntur cum capite XXXI, quo Iobus vitae integritatem copiose probat et tacite Deum iniquitatis arguit. Hinc omnino ea, quae Elihu dixit, ab aliena manu adscripta esse sequi videtur, quod tamen solummodo hac de causa, quod verba nostra male antecedentibus respondeant, nisi et alia argumenta in promptu essent, affirmare non audeam. Cum vero nomen Elihu eorum numero, qui Cap. II. v. 11. ut Iobi amici laudantur non adjunctum sit cumque dicendi genus illi proprium ab aliorum oratione longissime abhorreat; suspi-

*) confer. c. Ioh. XXXII usque ad cap. XXXVIII.

spicionem de ratione adulterina Cap. XXXII: XXXIII. XXXIV. XXXV. XXXVI. et XXXVII captam non prorsus removeere possumus.

מִן הַטְּעוּתָהּ ex tempestate, notionibus veterum de Deorum adventu maxime consentaneum. Ubicunque enim Dii propius ad mortales accedant, id plerumque absque prodigio aliquo mutata rerum naturalium ratione oblato fieri non potest *).

עַל - מִן אֲדִנְיָהּ הַטְּעוּתָהּ cuius rei eius bases impositae sunt? Inde, ut ex pluribus aliis locis **), Hebraeos terram tanquam aedificium fundamento aliquo superstructum sibi finxisse perspicere possumus. Homines, in rebus physicis hospites, fere in nullam aliam incidere poterunt opinionem, terram enim stabilem putantes stabilitatis causam experientia duce a fundamentis jactis repeterent necesse fuit.

ברך - יְהוָה כֹּכְבֵי בָקָר v. VII. repetendum ex vers. IV. אִיפֹה הָיִיתָ ubinam fuisti, cum luciferi

ova-

*) confer. Exod. XIX. v. 16. et 18. Psalm. XVI. v. 8. et seq. II. z. v. 47. II. d. v. 75.

**) Psalm. LXXV. 4. CIV. 5. Proverb. VIII. 29.

ovarent. Solebant ponendis aedificorum fundamentis orientales solennia adungere confer. Esr. III 10. 11. Cum vero Deus terram fundaret hominibus nondum creatis nemo praeter ejus filios luciferosque hymnos decantare poterat.

בני אלהים non angeli, sed potius omnes familiae Dei adicti. Deus enim in antiquissimis temporibus, quibus nondum reges fuere, non regia dignitate ornatus patris familias loco habitus est fervorum filiorumque ope rebus suis prospicientis, confer. Iob. I. 6.

V. VIII. ויִסַּךְ בַּרְלִיתִים יָם operuit valvis mare i. e. circumcludit mare aggere. סָכַךְ a rad. יִסַּךְ operuit, circumcludit arab. *Ḥ* invaluit et convoluta fuit planta conjug. VIII. Puncta, quibus verbum יִסַּךְ instructum est; minus idoneum sensum praebere videntur inprimis verborum antecedentium et consequentium ratione habita, rectius forsan mutatur activ. in pass. וַיִּסַּךְ pro וַיִּסַּךְ et tunc addendum ex vers. 4. אִיפֹה הָיִיתָ, ubinam fuisti, cum circumcluderetur mare aggere.

בַּרְלִיתִים portis, sed vertere vellem *aggere* vel littore verbo magis indoli linguae germanicae

cae accommodato et a significatione $\tau\epsilon\lambda\lambda\epsilon$ non alieno, ianua enim mari tributa moderationem et circumscriptionem aliquam, quae aggere vel littore efficitur, indicat.

כגורו מרחם cum erumperet ex utero, poeta igitur opinatus est natum esse Oceanum pueri instar, qua in re Hebraei neutiquam cum Graecis conveniunt, quippe qui Oceanum omnibus aliis rebus antiquiorem et praestantiorum adeoque Deorum patrem fuisse somniant.

Versio versuum explicatorum germanica.

- v. 1. Jehova antwortete dem Hiob im Gewitter folgendes:
 v. 2. Wer war es, der mit Unverstand
 verdunkelte die Plane Gottes?
 v. 3. Auf rüste dich als Mann,
 ich will dich fragen, lehre mich!
 v. 4. wo warst du einst, als ich den Grund der Erde legte?
 Sprich, wenn du voll hoher Weisheit bist!
 v. 5. Wer hat ihr Längenmaafs bestimmt, wenn du es
 weißt?
 wer maafs sie mit der Mefsschnur aus?

v. 6.

-
- v. 6. wovon ward wohl ihr Grundstein eingesenkt?
wer legte ihren Eckstein?
- v. 7. wo warst du als die Morgensterne jauchzten,
und alle Söhne Gottes jubelten?
- v. 8. Als ich das Meer mit einem Damm umschloß,
da es hervor gieng aus dem Mutter Schoos.
- v. 9. Als ich ihm Nebel zum Gewand
und Nachtgewölk zu Windeln gab.
-

Fol 3348

ULB Halle
002 500 558

3

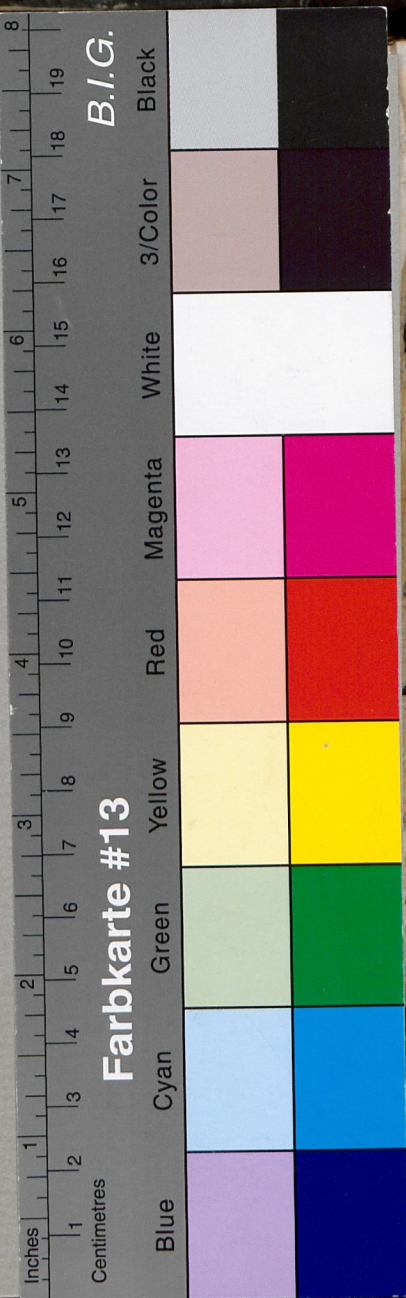

f
sb.

ant.

ADNOTATIONES 72
IN
SELECTA IOBI LOCA

EXERCITATIO ACADEMICA

QVAM

RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

DOMINO

CAROLO AVGVSTO

DVCE SAXONIAE IVLIACI CLIVIAE MONTIVM
ANGARIAE ET GVESTPHALIAE LANDGRAVIO THV.
RINGIAE REL.

CONSENSV

AMPLISSIMI PHILOSOPHORVM ORDINIS
PRO FACVLTATE LEGENDI

A. D. XXXI. OCTOBR. A. C. MDCCXCV.

PVBLICE DEFENDET

IOANNES ADOLPHVS IACOBI 181.

PHILOSOPHIAE DOCTOR

RESPONDENTE

MICHAEL. NÁNÁSI

HVNGARO, THEOL. CVLT.

IENAE,
TYPIS GOEPFERDTII.